Integrity Watch Česká

REPUBLIKA.

UŽIVATELSKÁ PŘÍRUČKA

Transparency International - Česká republika (TI) je

nevládní neziskovou organizací, jejímž posláním je mapovat stav korupce v ČR a svou činností aktivně přispívat k jejímu omezování. TI se zaměřuje především na prosazování systémových změn v oblasti veřejné správy, legislativy a soukromého sektoru. Kromě projektů, které se dlouhodobě věnují konkrétním oblastem (například financování politických stran, justici či organizovanému zločinu), TI také vyšetřuje konkrétní kauzy a poskytuje právní a vzdělávací služby.

Integrity Watch Česká republika. Uživatelská příručka

Praha, 2023

Tato publikace vznikla v rámci projektu *Integrity Watch 3.0*. Transparency International – Česká republika o.p.s. děkuje za finanční podporu projektu Fondu pro vnitřní bezpečnost Evropské unie.

Tato publikace vznikla za finanční podpory Fondu pro vnitřní bezpečnost Evropské unie.

Více informací o projektu na www.transparency.cz.

©2023 Transparency International - Česká republika, o.p. s.

Integrity Watch Česká republika. Uživatelská příručka

Co je Integrity Watch?

Integrity Watch Česká republika je webová platforma, která monitoruje financování českých politických stran a hnutí. Web slouží jako veřejně přístupná databáze politických financí i jako nástroj pro datovou analýzu pomocí interaktivních dashboardů za účelem informování veřejnosti, posílení veřejné kontroly a detekce rizik ve financování politiky. Platforma je rozdělena na dvě tematické sekce: jedna se zaměřuje na politické strany a hnutí a druhá na jejich dárce.

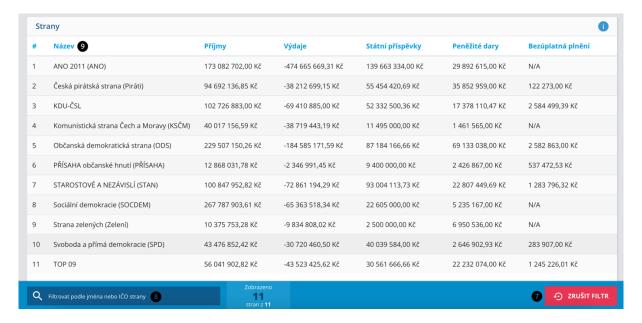
Sekce "Strany"

Na základě veřejných dat o financích jedenácti nejvlivnějších stran a hnutí od roku 2017 sekce "Strany" popisuje obecné trendy ve financování politiky pomocí grafů s dynamickou funkcionalitou filtrování a třídění. Zároveň poskytuje detailní přehled všech darů a příspěvků těmto stranám v daném období.

- (1) Výběr sekce.
- (2) Filtr podle roku.
- (3) Řada interaktivních dynamických grafů neboli dashboardů, která zobrazují popisné statistky a souhrnné informace o financích politických stran a hnutí.
- (4) Kliknutím na "i" se zobrazí popis daného grafu a jeho funkcí, případně metodická poznámka.

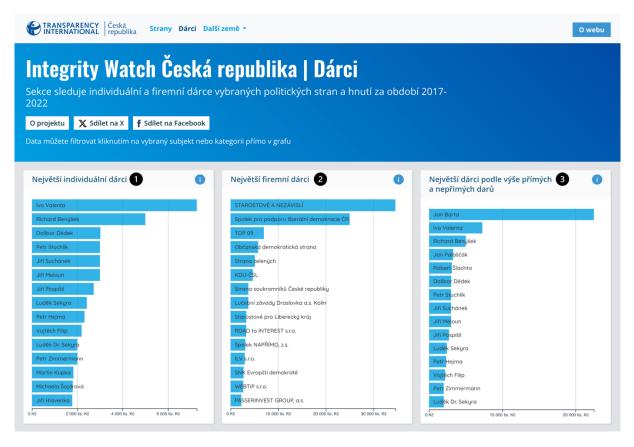
- (5) Kliknutím na stranu nebo několik stran najednou můžete filtrovat všechny ostatní grafy a tabulky na údaje pouze o vybrané straně/stranách.
- (6) Pokud je podíl grafu příliš malý a nezobrazuje se kvůli tomu jeho přesná procentuální hodnota, podíl i úplné znění názvu dané kategorie se zobrazí, když myš chvíli podržíte na příslušném dílu grafu.

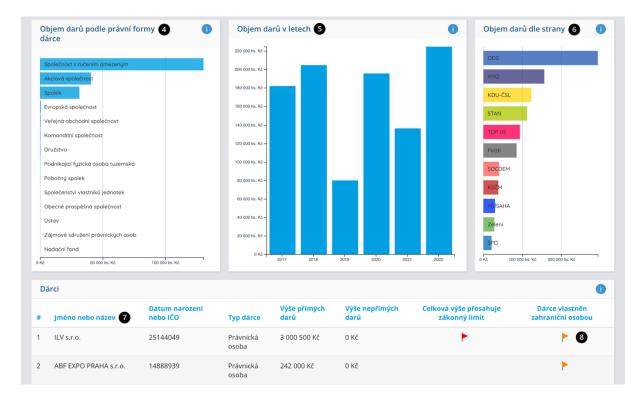
- (7) Tlačítkem zrušíte všechny aplikované filtry, kormě roku.
- (8) Filtrovat výsledky můžete i tím, že do vyhledávácího pole zadáte jméno, zkratku nebo IČO strany.
- (9) Kliknutím na název vybrané strany v tabulce se zobrazí detailnější informace o financování této strany, včetně kompletního přehledu všech darů a bezúplatných plnění, které strana za sledované období přijala, s možností vyhledávání dárců podle jména.

Sekce "Dárci"

Sekce "Dárci" propojuje data o politických financích s otevřenými daty Veřejného rejstříku a Sbírky listin a odhaluje tak, kdo přesně za politickými dary stojí. Pomocí mapování majetkových vazeb dárců identifikuje rizikové dárcovství.

- (1) Kliknutím na jméno fyzické osoby (či vícera osob) vyfiltrujete ostatní grafy a tabulky na údaje pouze o vybraném individuálním dárci.
- (2) Kliknutím na název subjektu (či vícera subjektů) vyfiltrujete ostatní grafy a tabulky na údaje pouze o vybraném firemním dárci.
- (3) Kliknutím na jméno fyzické osoby (či vícera osob) vyfiltrujete ostatní grafy a tabulky na údaje pouze o vybraném individuálním dárci a darujících subjektech, které ovládá jakožto skutečný majitel.

- (4) Filtrujte data dle právní formy kliknutím na příslušný pruh či více pruhů v grafu.
- (5) Filtrujte data dle roku kliknutím na příslušný sloupec nebo vícero sloupců.
- (6) Filtrujete data podle politické strany nebo hnutí.
- (7) Kliknutím na jméno nebo název dárce v tabulce se zobrazí detailnější informace o dárci a jeho vazbách, včetně kompletního přehledu ovládaných subjektů, skutečných majitelů a majetkové struktury v čase.
- (8) Barevná vlajka upozorňuje na rizikové dárcovství. Název kolonky, ve které se vlajka vyskytuje, popisuje typ identifikovaného rizika. Bližší informace o rizikových indikátorech nalezete níže v této příručce.

Data

Data o příjmech, výdajích a darech politických stran a hnutí pochází z jejich výročních finančních zpráv dostupných v digitalizované podobě na <u>stránkách Úřadu pro dohled nad hospodařením</u> <u>politických stran a politických hnutí</u> (ÚDHPSH).

Tato data poté propojujeme s daty o podnikatelích a skutečných vlastnících z <u>otevřených dat</u> Ministerstva spravedlnosti.

Párování dárců se subjekty z Obchodního rejstříku a Evidence skutečných majitelů provádíme na základě IČO u firemních dárců a jména, příjmení a data narození u individuálních dárců. V případě shody jména, příjmení a data narození individuálního dárce zacházíme s dotyčnými dary jako od stejného dárce. Pokud má více dárců stejné jméno a příjmení, ale různé datum narození, považujeme je za rozdílné osoby.

Data o příspěvcích politickým stranám a hnutím ze státního rozpočtu České republiky stahujeme z webu Ministerstva financí.

K aktualizaci dat dochází jednou ročně, kdy jsou výroční finanční zprávy všech sledovaných stran doručeny na ÚDHPSH a posléze zveřejněny na webových stránkách úřadu.

Všechna data využívána touto platformou (i platformami Integrity Watch v jiných zemích) jsou dostupná ke stažení ve formátu JSON na Integrity Watch Data Hub.

Sledované období

Platforma monitoruje politické finance od roku 2017 do současnosti s roční aktualizací po tom, co ÚDHPSH zveřejní výroční finanční zprávy všech sledovaných stran a hnutí za uplynulý rok na svém webu. Úřad doposud uveřejnil pouze data od roku 2017, proto nejsme schopni zpracovávat starší data. 1. ledna 2017 totiž nabyla účinnosti novela (zákon č. 302/2016 Sb.) zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, která zavedla ÚDHPSH, a tedy i jeho povinnost zveřejňovat digitalizované výroční finanční zprávy politických stan a hnutí na svém webu.

Výběr stran

Kvůli velkému objemu zpracovávaných dat nejsme v tuto chvíli schopni sledovat financování všech politických subjektů v České republice aktivních od roku 2017. Proto jsme vybrali vzorek stran s největším vlivem na celostátní politiku. Vlivnost subjektů jsme posoudili na základě jejich volební úspěšnosti, a tak jsme vybrali pouze ty strany a hnutí, které získaly ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR alespoň 3 % hlasů, tedy alespoň jednou za sledované období dostaly stálý příspěvek na činnost. Z výsledného seznamu jsme museli vyškrtnout subjekty, které své výroční zprávy ÚDHPSH nedodaly ve stažitelném či alespoň strojově čitelném formátu či vůbec.

Metodické poznámky

Vznik nebo zánik politického subjektu v rámci sledovaného období může omezit dostupnost dat pro daný subjekt. Například, data pro subjekt PŘÍSAHA občanské hnutí zpracováváme pouze od roku 2021, kdy byl založen.

Formát, ve kterém strany odevzdávají své výroční finanční zprávy, ovlivňuje obtížnost sběru a zpracování obsažených dat. Výroční zprávy subjektu ANO 2011 za roky 2020 a 2021 a subjektu Svoboda a přímá demokracie (SPD) za roky 2018 až 2022 byly ÚDHPSH dodané ve formátu strojově nečitelných PDF souborů. Data, která z nich stahujeme pomocí optického rozpoznávání znaků doplněného manuální kontrolou, jsou proto náchylná vyšší chybovosti.

Nesrovnalosti ve finančním výkaznictví, využívaném zdroji dat, ze kterých platforma čerpá, může vést k nereprezentativním údajům či zkreslit výsledky statistické analýzy. Například, graf "Příjmy politických stran podle zdroje" stahuje data o příjmech politických stran ze dvou zdrojů: výročních

finančních zpráv samotných stran a dat Ministerstva financí, o příspěvcích ze státního rozpočtu uhrazených politickým stranám a politickým hnutím. Graf využívá údaje z obou zdrojů, aby vypočítal podíl státních příspěvků, firemních darů, individuálních darů a jiných zdrojů příjmů na celkovém rozpočtu strany. Proto, kvůli nesrovnalostem mezi těmito zdroji, v některých případech součet podílů může převyšovat 100 %.

Poznámka k záporným darům: Strany nemají dle ÚDHPSH povinnost vrácené dary ve výročních zprávách evidovat ("Připsané prostředky vrátí příkazci, aniž by je vykazovala ve výroční finanční zprávě."). Ve výročních finančních zprávách některých stran v některých letech se však vyskytují dary se zápornou hodnotou. S největší pravděpodobností se jedná o vracené dary, v datech jsou tak označené. Z důvodu nedostatku jasného označení a jednotného přístupu k jejich evidenci ze strany politických subjektů však není možné tuto informaci zohlednit v souhrnných statistikách.

V případech, kdy se politická strana nebo hnutí zobrazuje jako dárce, se nejedná o dar ale o rozdělování státních příspěvků mezi členy volební koalice na základě koaliční smlouvy.

Rizikové indikátory

Platforma na základě analýzy propojených dat o financování politických stran a hnutí a otevřených dat Veřejného rejstříku a Sbírky listin identifikuje a upozorňuje na rizikové dárcovství. Takové označení je náznakem potenciálního rizika stanoveného na základě veřejně dostupných informací a naších kritérií politické integrity a transparentnosti, nikoli důkazem porušení právních předpisů.

Sekce "Strany" vypočítává podíl podpory od státu, individuálních dárců a firemních dárců na celkových příjmech politických stran a hnutí. Dále zachycuje i podíl pěti největších soukromých podporovatelů strany. Tyto údaje mohou v některých případech poukázat na nadstandardní závislost strany nebo hnutí na jednom zdroji financí. Je ovšem na každém uživateli, aby se rozhodl, zda takovou závislost považuje za rizikovou.

Sekce "Dárci" obsahuje dva rizikové indikátory:

- 1. Celková výše přímých a nepřímých darů a bezúplatných plnění jedné straně za kalendářní rok od daného dárce přesahuje limit 3 milionů Kč stanovený § 18 odst. 20 zákona č. 424/1991 Sb.
- 2. Vlastnická struktura darující právnické osoby v moment přijetí daru či bezúplatného plnění vedla do zahraničí. V tomto případě se nejedná o porušení právních předpisů.

Poděkování

Platforma Integrity Watch Česká republika vznikla v rámci projektu Integrity Watch 3.0 (číslo projektu: 101038764) za podpory Evropské komise ve spolupráci se Sekretariátem Transparency International a Transparency International EU. Jedná se o třetí iteraci projektu mezinárodní protikorupční sítě Transparency International, který využívá otevřená data k prosazování politické integrity pomocí monitoringu a detekce korupčních rizik. Za vývoj a vizuální podobu webu děkujeme Chiara Girardelli.

Transparency International — Česká republika, o. p. s.

Sokolovská 143 180 00 Praha 8 Tel. -420 224 240 895-7

"Hlídáme veřejný zájem, hájíme efektivní a odpovědnou správu země" Bankovní číslo účtu Transparency International Česká republika, o. p. s. vedeného u Fio banky, a. s. (pobočka banky na Praze 1) je 2100385154/2010.

www.transparency.cz posta@transparency.cz @Transparency_CZ

